

\Sygn. akt I ACz 955/13

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący:	SSA Bożena Błaszczyk
Sędziowie:	SSA Dorota Ochalska - Gola (spraw.) SSA Wincenty Ślawnki

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 czerwca 2013 r. w Łodzi

sprawy z wniosku **O. S.**

z udziałem (...)Zakładu (...)

(...)spółki jawnej w R.

o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego

na skutek zażalenia uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 25 października 2012 r. sygn. akt I Co 76/12

postanawia:

1. oddalić zażalenie;

2. zasądzić od(...)Zakładu (...)

(...)spółki jawnej w R. na rzecz O.

S. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu

kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Sygn. akt I ACz 955/13

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 5 grudnia 2011 r. O. S. wniósł o stwierdzenie wykonalności orzeczenia (...)Sądu Rejonowego w N.z dnia 27 lutego 2008 r. sprawa o sygnaturze akt nr (...)poprzez nadanie orzeczeniu klauzuli wykonalności oraz zobowiązanie komornika do przeliczenia zasądzonej kwoty na walutę polską wg średniego kursu złotego w stosunku do walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu poprzedzającym przekazanie należności wierzycielowi.

Uczestnik postępowania – (...) Zakład (...) (...) Spółka jawna w R. wniósł o oddalenie wniosku podnosząc zarzuty co do merytorycznej treści rozstrzygnięcia, a także wskazując na brak jurysdykcji krajowej sądu rosyjskiego i niewłaściwość rosyjskiego prawa materialnego. Dodatkowo Spółka (...) powoływała się na brak możliwości obrony jej praw przed sądem rosyjskim.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny postanowił stwierdzić wykonalność orzeczenia sądu rosyjskiego w ten sposób, że nadał klauzulę wykonalności orzeczeniu (...) Sądu Rejonowego w N. z dnia 27 lutego 2008 r. sprawa o sygnaturze akt nr (...) zasądzającemu od (...) Zakład (...) (...) spółki jawnej w R. na rzecz O. S. kwotę łącznie 300.000 rubli, zobowiązał komornika sądowego do przeliczenia zasądzonej kwoty na walutę polską według średniego kursu złotego w stosunku do rubla ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu poprzedzającym przekazanie należności wierzycielowi.

Postanowienie zaskarżył w całości uczestnik postępowania.

Postanowieniem z dnia 11 lipca 2012 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi uchylił zaskarżone postanowienie, zniósł postępowanie w sprawie w zakresie posiedzenia niejawnego z dnia 9 maja 2012 roku i wnioski przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego. Z treści uzasadnienia wynika, iż zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu z całkowicie innych przyczyn niż podniesione w zażaleniu. Sąd Apelacyjny zwrócił bowiem uwagę, że w myśl art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 234, poz. 1571) uznaniu bądź stwierdzeniu wykonalności na podstawie przepisów znowelizowanej ustawy podlegają orzeczenia, rozstrzygnięcia bądź ugody, które zostały wydane po dniu wejścia w życie ustawy. Orzeczenie podlegające stwierdzeniu wykonalności datowane jest na 27 lutego 2008 r., tymczasem wspomniana ustawa nowelizacyjna weszła w życie w dniu 1 lipca 2009 r. Z tego względu w sprawie zastosowanie miały przepisy art. 1150 i nast. w dotychczasowym brzmieniu, co oznacza, że zaskarżone postanowienie wydane zostało przez Sąd I instancji w niewłaściwym składzie, a dodatkowo na posiedzeniu niejawnym, choć ustawa przewidywała obligatoryjne wyznaczenie rozprawy. Ponadto orzeczenie zawiera zarówno rozstrzygnięcie o stwierdzeniu wykonalności jak i nadaniu klauzuli wykonalności. Zatem postępowanie w zakresie posiedzenia niejawnego w dniu 9 maja 2012 r. i wydanego na nim orzeczenia zostało dotknięte nieważnością w rozumieniu art. 379 pkt. 4 k. p. c. co skutkowało koniecznością uchylenia z urzędu zaskarżonego orzeczenia, zniesienia postępowania i przekazania sprawy do ponownego postępowania Sądowi I instancji na podstawie art. 386 § 2 k. p. c. w związku z art. 397 § 2 k. p. c. w związku z art. 13 § 2 k. p. c.

W toku ponownego rozpoznania sprawy strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 25 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny stwierdził wykonalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenia (...) Sądu Rejonowego w N. z dnia 27 lutego 2008 r., wydanego w sprawie sygnatura akt nr (...) zasądzającego od (...) Zakład (...) (...) Spółka jawna w R. na rzecz O. S. kwotę łącznie 300.000 rubli, oddalił wniosek w pozostałej części i ustalił, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd I instancji w pierwszej kolejności podkreślił, że tryb uznawania i wykonywania orzeczeń sądów cywilnych Federacji Rosyjskiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uregulowany został w umowie między Rzeczypospolitą Polską a Federacją Rosyjską o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych sporządzonej w W. dnia 16 września 1996 r. (Dz. U. z 2002 r. nr 83, poz. 750). Zgodnie z art. 55 ust. 2 tej umowy w postępowaniu o uznanie i wykonanie orzeczenia sąd ogranicza się do ustalenia spełnienia warunków przewidzianych w art. 53 i 54 w/w umowy. Przepis art. 53 umowy określa szczegółowo warunki uznania i wykonania orzeczenia wydanego przez sąd jednej strony umowy na terytorium drugiego umawiającego się państwa. Natomiast w art. 54 umowy wskazano warunki, jakim powinien odpowiadać wniosek i uznanie wyroku sądu rosyjskiego na terytorium Polski oraz podano, jakie dokumenty winny być każdorazowo załączone do wniosku. W

przekonaniu Sądu Okręgowego, w rozpatrywanej sprawie orzeczenie sądu rosyjskiego spełnia wszystkie wymogi z art. 53 umowy z dnia 16 września 1996 r., a wnioskodawca złożył wszystkie wymagane przez umowę dokumenty.

Kognicja sądu w sprawie o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego jest znacznie ograniczona, bowiem sąd nie bada w takim postępowaniu zarzutów merytorycznych, a koncentruje się jedynie na warunkach formalnych określonych w odpowiednich przepisach. Uczestnik natomiast w swoim stanowisku podważa zasadność i prawidłowość wyroku sądu rosyjskiego, co na obecnym etapie postępowania nie jest możliwe. Sąd Okręgowy podkreślił, że regulacja prawna zawarta we wskazanej umowie z dnia 16 września 1996 r. o pomocy prawnej, ma pierwszeństwo przed postanowieniami polskiego Kodeksu Postępowania Cywilnego (art. 91 ust. 2 Konstytucji RP). Warunki oraz tryb uznawania i wykonywania orzeczeń sądów polskich i rosyjskich zostały szczegółowo uregulowane w powołanej umowie o pomocy prawnej między RP a Rosją. Jej przepisy wyłączają zatem stosowanie przepisów k. p. c. Odwołując się do poglądów piśmiennictwa i orzecznictwa, Sąd I instancji podkreślił, że jeśli umowa międzynarodowa przewiduje własne przesłanki uznania zagranicznych orzeczeń, mają one pierwszeństwo przed regulacją art. 1146 i 1150 k. p. c., gdyż traktuje się je jako katalog zamknięty. Nie jest w takim wypadku dopuszczalne sięganie uzupełniająco do przesłanek określonych w k. p. c. Z tych względów podniesiony przez uczestnika zarzut naruszenia art. 1150 k. p. c. oraz art. 1146 k. p. c. jest chybiony, gdyż przepisy te nie miały zastosowania w sprawie.

Zdaniem Sądu Okręgowego, nietrafne okazały się także zarzuty obrazy przepisów umowy z dnia 16 września 1996 r. Za niezasadny należało uznać zarzut naruszenia art. 53 pkt 2 umowy. Wymaga podkreślenia, że ciężar wykazania, że strony dokonały umownego wyboru sądu polskiego spoczywał na uczestniku. W odpowiedzi na wniosek uczestnik nie podnosił zarzutu wyłącznej właściwości sądu polskiego i ani do odpowiedzi na wniosek, ani do zażalenia nie załączył umowy stron, z której taka właściwość by wynikała. Nie wykazał zatem wyłącznej jurysdykcji sądu polskiego jako przeszkody stwierdzenia wykonalności orzeczenia. Uczestnik postępowania nie przedstawił także dostatecznych dowodów na potwierdzenie tezy, że został w toku postępowania przed sądem rosyjskim pozbawiony możliwości obrony swych praw. W swoich wywodach uczestnik ograniczył się do obszernego przytaczania komentarza do przepisów Kodeksu Postępowania Cywilnego, nie odnosząc przytoczonych w nim poglądów do okoliczności sprawy. W szczególności z twierdzeń uczestnika nie wynika, aby przepisy procesowe prawa rosyjskiego nie dawały gwarancji uczestniczenia spółki (...) w postępowaniu przed tym sądem. W toku postępowania uczestnik nie kwestionował prawidłowości doręczeń, dokonanych przez sąd rosyjski. Nie ulega wątpliwości, iż ocena prawidłowości doręczeń i powiadomień uczestnika o rozprawach winna opierać się na odpowiednich przepisach prawa sądu orzekającego merytorycznie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1973 r., II CZ 181/730, a więc w tym przypadku sądu rosyjskiego. W celu wykazania, iż uczestnik powiadomiony został we właściwym czasie i trybie o rozprawie przed sądem rosyjskim wnioskodawca przedłożył zgodnie z art. 54 ust. 2 pkt 2 umowy zaświadczenie właściwego sądu rosyjskiego o dokonanych uczestnikowi doręczeniach. Przedmiotowe zaświadczenie ma moc dokumentu urzędowego w rozumieniu przepisów k. p. c. (art. 244 k. p. c. i następane). Uczestnik w żaden sposób nie wykazał, aby wskazane w zaświadczeniu sądu rosyjskiego doręczenia zostały dokonane w sposób sprzeczny z prawem rosyjskim, bądź że zostały dokonane np. na niewłaściwy adres. Z tej przyczyny chybione pozostawały także twierdzenia o naruszeniu przepisu art. 54 ust. 2 pkt 2 umowy o pomocy prawnej między RP a Rosją. Zgodnie z powołanym przepisem, do wniosku o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu rosyjskiego w Polsce dołączyć należy dokument stwierdzający, że strona, przeciwko której wydane zostało orzeczenie i która nie uczestniczyła w postępowaniu, otrzymała wezwanie na rozprawę we właściwym czasie i trybie, wydane - w tym przypadku - zgodnie z prawem rosyjskim. Taki dokument stanowi przedłożone przez wnioskodawcę zaświadczenie (...) Sądu Rejonowego w N.z dnia 27 czerwca 2011 r., potwierdzające, że w sprawie cywilnej o sygn. akt(...)uczestnik był prawidłowo zawiadomiony o terminie i miejscu posiedzeń sądowych.

Mając powyższe na uwadze Sąd I instancji uwzględnił wniosek o stwierdzenie wykonalności, oddalając go jedynie w zakresie żądania przeliczenia zasądzonej kwoty na walutę polską, gdyż przepis art. 83 § 1 zd. 2 k. p. c. w brzmieniu aktualnym nie obowiązywał w stanie prawnym, w oparciu o który Sąd orzekał w postępowaniu. O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z art. 520 § 1 k. p. c.

Zażalenie na powyższe postanowienie w części uwzględniającej wniosek złożył uczestnik postępowania, zarzucając mu naruszenie :

- art. 1150 k.p.c. (w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawa z dnia 05.12.2008) w zw z art. 55 ust. 3 umowy między Rzeczypospolitą Polską a Federacją Rosyjską o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych, sporządzona w W. dnia 16 września 1996 r. (Dz.U. z 2002 r r, nr 83, poz.750) poprzez stwierdzenie wykonalności orzeczenia (...) Sądu Rejonowego w N.z dnia 27.02.2008 roku sygn. akt nr 2-52/08 wskutek uznania, że w sprawie zostały spełnione warunki przewidziane w art. 53 i 54 umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Federacją Rosyjską i w konsekwencji stwierdzeniu przez Sąd wykonalności tego wyroku;

- art. 1146 par. 1 pkt 3 i 5 kpc (w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawa z dnia 05.12.2008) w związku z art. 1150 par. 1 pkt 2 kpc(w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawa z dnia 05.12.2008) poprzez stwierdzenie wykonalności orzeczenia (...)Sądu Rejonowego w N.z dnia 27.02.2008 roku sygn. akt nr 2-52/08 pomimo tego, że nie zachodzą warunki określone w przywołanym przepisie a to iż strona była pozbawiona możliwości obrony swoich praw oraz, że orzeczenie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego obowiązującego w Polsce;

- art. 53 pkt 2 i 3, 6 umowy między Rzeczypospolitą Polską a Federacją Rosyjską o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych, sporządzonej w W. dnia 16 września 1996 r. poprzez jego niewłaściwą wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie i ustalenie, że w niniejszej sprawie wnioskodawca wykazał spełnienie warunków wskazanych w przywołanym przepisie;

- art. 54 pkt 2 umowy między Rzeczypospolitą Polską a Federacją Rosyjską o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych, sporządzonej w W. dnia 16 września 1996 r. poprzez jego niewłaściwą wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie poprzez przyjęcie, że wnioskodawca wykazał, że strona, przeciwko której wydane zostało orzeczenie i która nie uczestniczyła w postępowaniu, otrzymała wezwanie na rozprawę we właściwym czasie i trybie,

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w części tj. w zakresie pkt 1 i orzeczenie co do istoty sprawy tj. oddalenie w całości wniosku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia w części tj. w zakresie pkt 1 i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kosztów postępowania zażaleniewego w kosztów zastępstwa procesowego.

W oparciu o dowody z dokumentów dopuszczone z urzędu na rozprawie apelacyjnej w dniu 25 czerwca 2013 r. Sąd Apelacyjny dodatkowo ustalił, co następuje:

W dniu 4 lipca 2007 r. do Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim wpłynął wniosek sądu rosyjskiego - Sądu Rejonowego (...)Federacji Rosyjskiej o doręczenie uczestnikowi postępowania odpisu pozwu O. S. z dnia 20 lipca 2006 r. o ochronę praw własności intelektualnej wraz z załącznikami oraz powiadomienia o terminie rozprawy w dniu 16 lipca 2007 r. , a także o dokonanie czynności procesowych w postaci przesłuchania uczestnika postępowania w charakterze pozwanego. Do wniosku załączono m.in. szczegółową listę pytań do strony. Odpis pozwu, powiadomienia o terminie rozprawy oraz pozostałych dokumentów został doręczony uprawnionemu pełnomocnikowi Spółki (...) osobiście w sekretariacie V Wydziału Gospodarczego Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim w dniu 12 grudnia 2007 r. (uwierzytelnione tłumaczenia dokumentów k 20 – 34 w załączonych aktach sygn. V GCps 6/07). W toku czynności Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wyznaczył dwa terminy rozprawy w celu przeprowadzenia dowodu z przesłuchania uprawnionych przedstawicieli Spółki (...). Na obu terminach uczestnik postępowania reprezentowany był przez profesjonalnego pełnomocnika. Wspólnik Spółki jawnej (...) B. K.nie stawił się z uwagi na chorobę (protokoły rozprawy k 55 i 72 w załączonych aktach sygn. V GCps 6/07). W dniu 22 stycznia 2008 r. pełnomocnik uczestnika postępowania złożył pismo procesowe, w którym wniósł o oddalenie powództwa i zajął merytoryczne stanowisko w sprawie (pismo procesowe k 63 – 64 w załączonych aktach sygn. V GCps 6/07). Dodatkowo wspólnik Spółki (...) B. K.w formie pisemnej ustosunkował się do wszystkich kwestii wskazanych w odezwie Sądu Rejonowego (...) Federacji Rosyjskiej (pismo k 65 – 71 w załączonych aktach sygn. V GCps 6/07, k 78

-84 akt). W zaświadczeniu z dnia 27 czerwca 2011 r.(...)Sąd Rejonowy wN.potwierdził, że wniosek o pomoc prawną został wykonany „ przez założyciela firmy (...).K. (uwierzytelnione tłumaczenie zaświadczenia k 43).

Korzystając z możliwości przewidzianej w art. 232 zdanie drugie k.p.c. i dopuszczając dowody z urzędu, Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że sam skarżący w odpowiedzi na wniosek, a zatem w początkowej fazie postępowania, powoływał się na wyjaśnienia i informacje składane w postępowaniu przed sądem rosyjskim, w tym w postępowaniu prowadzonym w trybie rekwizycji pod sygn. V GCps 6/07 przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim , a nawet załączył kopię pisemnych wyjaśnień współnika B. K. (pismo procesowe uczestnika k 675, wyjaśnienia k 78 -84). W ocenie Sądu Apelacyjnego zachodziła zatem potrzeba zweryfikowania tych twierdzeń w oparciu o dowody z dokumentów zebranych w sprawie sygn. V GCps 6/07 zwłaszcza w kontekście podnoszonego w zażaleniu zarzutu pozbawienia skarżącego prawa do obrony w postępowaniu przed sądem rosyjskim.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie uczestnika postępowania nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wypada odnieść się do zgłoszonego na rozprawie w dniu 25 czerwca 2013 r. wniosku o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia postępowania karnego, zainicjowanego zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa złożonym w dniu 29 października 2012 r. przez Spółkę jawną (...). Z zaświadczenia Prokuratury Rejonowej w Piotrkowie Trybunalskim wynika, że postępowanie przygotowawcze prowadzone jest w sprawie, a nie przeciwko osobie. W myśl przepisu art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. Sąd może zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli ujawni się czyn, którego ustalenie w drodze karnej lub dyscyplinarnej mogłoby wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej. W judykaturze zwraca się uwagę, że zawieszenie postępowania w oparciu o wskazaną podstawę prawną nie jest obligatoryjne. Zawieszenie to jest uzasadnione tylko wtedy, gdy ustalenie czynu (przestępstwa) w drodze karnej mogłoby wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej, a ocena w tym zakresie należy do sądu merytorycznie rozpoznającego sprawę (tak SN w wyroku z dnia 21 lutego 2007 r. w sprawie I CSK 412/06, Lex nr 255609). W realiach rozpatrywanej sprawy uczestnik postępowania motywował potrzebę zawieszenia postępowania przede wszystkim koniecznością wykazania, że orzeczenie sądu rosyjskiego zostało „ wydane w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa przez wnioskodawcę”, co - w jego ocenie - przekładało się na zasadność przywołanego po raz pierwszy w apelacji zarzutu naruszenia art. 1146 § 1 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 1150 § 1 pkt 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją k.p.c. dokonaną ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. , a także zarzutu naruszenia 1146 § 1 pkt 3 k.p.c. w związku z art. 1150 § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 53 pkt 3 umowy z dnia 16 września 1996 r. między Rzeczpospolitą Polską a Federacją Rosyjską o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych. Analiza powyższych zarzutów w kontekście zebranego w sprawie materiału dowodowego w żadnym razie nie potwierdza konieczności wstrzymania biegu postępowania poprzez jego zawieszenie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w Piotrkowie Trybunalskim. Przede wszystkim, o czym będzie mowa w dalszych rozważaniach, skarżący nie może skutecznie konstruować zażalenia w oparciu o zarzut naruszenia przepisów art. 1146 § 1 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 1150 § 1 pkt 2 k.p.c., bowiem normy te, z uwagi na treść umowy międzynarodowej, nie mają w sprawie zastosowania. Ponadto nie sposób pominąć, że zawiadomienie o przestępstwie, które ukierunkowało toczące się postępowanie przygotowawcze, dotyczy zdarzeń, których ewentualne pozytywne ustalenie w prawomocnym wyroku skazującym (art. 11 k.p.c.), nie przekładałoby się na rozstrzygnięcie w rozpatrywanej sprawie. Bez wpływu na orzeczenie Sądu Apelacyjnego pozostają bowiem przywołane w zawiadomieniu z dnia 29 października 2012 r. okoliczności dotyczące rzekomo fałszywych zeznań składanych przez O. S. czy sfalszowanych dokumentów przedkładanych przez wnioskodawcę w postępowaniach przed Sądem Arbitrażowym Obwodu (...), czy też przed Rosyjskim Urzędem do spraw Patentów i Znaków Towarowych w zakresie składu herbaty (...). Przedmiotem sporu w rozpatrywanej sprawie nie jest orzeczenie sądu arbitrażowego (polubownego), a z uzasadnienia wyroku (...)Sądu Rejonowego w N.z dnia 27 lutego 2008 r. (sądu powszechnego) niezbicie wynika, że O. S. wywodził swoje roszczenia wyłącznie z faktu naruszenia jego praw autorskich do opakowania produktu, a nie samego składu tego produktu. W toku niniejszego postępowania uczestnik postępowania nie podjął także próby wykazania, w jaki sposób ewentualne groźby pod adresem dwóch współników Spółki (...) w latach 2004 - 2005 przełożyły się na pozbawienie Spółki możliwości obrony jej praw w toku postępowania zainicjowanego pozwem z

dnia 20 lipca 2006 r. i zakończonego powołanym wyżej orzeczeniem sądu rosyjskiego, skoro stawiennictwo tych osób przed sądem rosyjskim nie było warunkiem podjęcia takiej obrony, a w sprawie sygn. V GCps 6/07 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim uczestnik postępowania korzystał z profesjonalnego zastępstwa procesowego.

Dokonując szczegółowej oceny zarzutów przywołanych w zażaleniu, należy przede wszystkim zaaprobować stanowisko Sądu I instancji, dotyczące jego kognicji i merytorycznych przesłanek, które podlegają badaniu w ramach postępowania o stwierdzenie wykonalności przedmiotowego orzeczenia sądu rosyjskiego. Nie można bowiem pominąć treści umowy międzynarodowej łączącej Rzeczpospolitą Polską i Federację Rosyjską, która w rozdziale siódmym w sposób samodzielny i wyczerpujący reguluje kwestie uznawania i wykonywania orzeczeń. Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym zażalenie w pełni akceptuje ten nurt piśmiennictwa, który opowiada się za bezwzględnym pierwszeństwem konwencji (umów) międzynarodowych przed prawem krajowym. Warunki uznawania i wykonalności orzeczeń zagranicznych zawarte w postanowieniach umowy międzynarodowej stanowią *lex specialis* w stosunku do warunków wykonalności przewidzianych w ogólnym reżimie ustanowionym w art. 1150 k.p.c. W rezultacie, jeśli w umowie międzynarodowej nastąpi redukcja warunków wykonalności, to stanowią one wyłączny katalog warunków uznania (stwierdzenia wykonalności) orzeczenia (tak T. Ereciński – Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom V – pod red. T. Erecińskiego, Wydawnictwo LexisNexis, W-wa 2012, teza14 do art. 1150; podobnie P. Ryłski – Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom V pod red. H. Doleckiego i T. Wiśniewskiego, WKP 2012 - teza 9 do art. 1150 k.p.c.). Przywołane przez skarżącego na poparcie odmiennej tezy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 1990 r. w sprawie I CR 415/90 (OSP 1992/3/68), zapadło w zgoła odmiennym stanie faktycznym, w którym brak było umowy międzynarodowej regulującej kwestię uznania orzeczenia sądu zagranicznego (sądu meksykańskiego). Przy tym założeniu przedmiot rozpoznania w niniejszym sporze zakreśla postanowienie art. 55 ust. 2 umowy z dnia 16 września 1996 r. , w myśl którego w postępowaniu o uznanie i wykonanie orzeczenia sąd ogranicza się do ustalenia spełnienia warunków przewidzianych w art. 53 i art. 54 umowy. Całkowicie chybione pozostają zatem zarzuty zażalenia wywodzone z naruszenia przepisów art. 1146 § 1 pkt 3 i 5 k.p.c. w związku z art. 1150 § 1 pkt 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2009 r. Trzeba przy tym zaznaczyć, że o ile umowa o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych między Rzeczpospolitą Polską i Federacją Rosyjską zawiera w art. 53 pkt 3 odpowiednik art. 1146 § 1 pkt 3 k.p.c. , a skarżący powołał także zarzut naruszenia tego postanowienia umowy międzynarodowej , o tyle umowa ta nie obejmuje regulacji odpowiadającej dawnemu art. 1146 § 1 pkt 5 k.p.c., a zatem w ramach stwierdzenia wykonalności orzeczenia sądu rosyjskiego Sąd nie może badać zgodności owego orzeczenia z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Innymi słowy, powołana umowa międzynarodowa nie przewiduje w ogóle możliwości odmowy uznania wyroku zapadłego na obszarze jednej z umawiających się stron przez drugą stronę z powodu niezgodności z podstawowym porządkiem prawnym tej strony. Jedynie uzupełniająco wypada zauważyć, że okoliczności przywołane przez skarżącego dla poparcia tego zarzutu, a sprowadzające się do tezy, że sąd rosyjski błędnie ocenił materiał dowodowy, dając wiarę „fałszywym” zeznaniom strony przeciwnej i „fałszywym” dowodom z dokumentów, abstrahując od prawdziwości tych twierdzeń, w sposób oczywisty nie wyczerpują przesłanek art. 1146 § 1 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 1150 § 1 pkt 2 k.p.c. Funkcja klauzuli porządku publicznego polega na ochronie krajowego porządku prawnego przed przypadkami jego naruszenia przez nadanie skuteczności i wykonalności orzeczeniom nie odpowiadającym fundamentalnym standardom prawnym Rzeczypospolitej Polskiej. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 26 lutego 2003 r. w sprawie II CK 13/03 (OSNC 2004/5/80), na gruncie art. 1146 § 1 pkt 5 k.p.c. nie chodzi tylko o samą sprzeczność orzeczenia sądu zagranicznego z podstawowymi zasadami naszego porządku prawnego, ale o to, aby skutki uznania orzeczenia były nie do pogodzenia z tymi zasadami. Ewentualnego naruszenia przepisów proceduralnych, wyrażającego się w błędnej ocenie dowodów, pozostawionej przecież co do zasady sądowi orzekającemu, nie sposób rozpatrywać w kategorii naruszenia naczelných zasad prawa procesowego. Należy podkreślić, iż w ramach postępowania o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego niedopuszczalna jest jego merytoryczna kontrola (tak m.in. SN w postanowieniu z dnia 29 listopada 1988 r. w sprawie I CR 281/88, Lex nr 1211014; podobnie SA w Katowicach w postanowieniu z dnia 24 stycznia 1992 r. w sprawie I ACr 19/92, OSA 1992/7/63).

Nietrafny pozostaje również zarzut naruszenia art. 53 pkt 2, 3 i 6 umowy z dnia 16 września 1996 r. o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych. Uchybienia postanowieniom art. 53 pkt 2 i 6 umowy uczestnik postępowania upatrywał w naruszeniu postanowień umowy stron, która w jego ocenie wskazywała na wyłączną jurysdykcję sądów polskich oraz właściwość prawa materialnego polskiego. Motywy przywołane na poparcie tego zarzutu wskazują, że skarżący opiera swoje twierdzenia wyłącznie na treści umowy zawartej przez strony w dniu 8 lipca 1998 r. Analiza umowy z dnia 8 lipca 1998 r. wskazuje zaś, że dotyczyła ona wykonywania przez Spółkę (...) obróbki w ciągu 1998 r. surowca dostarczanego przez wnioskodawcę, wartość kontraktu ustalono na 500.000 USD, a umowa obowiązywała do czasu zrealizowania sumy kontraktu (vide pkt. 2 i pkt 11 umowy). Żadne z jej postanowień nie odnosi się do kwestii autorskich praw majątkowych wnioskodawcy do makiety wzorniczej opakowania herbaty (...), a tym bardziej do odpowiedzialności deliktowej za ich naruszenie w latach 2005 -2006, a zatem do podstawy faktycznej, z której wnioskodawca wywodził roszczenia, o których orzekł (...)Sąd Rejonowy w (...)w wyroku z dnia 27 lutego 2008 r. Tym samym z postanowień umowy z dnia 8 lipca 1998 r., dotyczących trybu i prawa właściwego dla rozpoznania sporów wynikłych w procesie wykonywania tego kontraktu (pkt 13.2 umowy), nie sposób wywieść istnienia skutecznej umowy w rozumieniu dawnego art. 1104 k.p.c., czy art. 25 § 1 ustawy z dnia 12 listopada 1965 r. Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. Nr 46, poz. 290 ze zm.). Co więcej, w obu powołanych przepisach możliwość umownego ustalenia jurysdykcji sądów polskich oraz umownego wyboru prawa właściwego ograniczona była do roszczeń wynikających z oznaczonego stosunku prawnego (dawny art. 1104 k.p.c.) lub wręcz do roszczeń wynikających z umowy (art. 25 § 1 pr.p.m.). Tymczasem, co trzeba ponownie podkreślić, roszczenia o których orzekł sąd rosyjski w przedmiotowym wyroku z dnia 27 lutego 2008 r. wynikały z deliktu w postaci bezprawnego naruszenia autorskich praw majątkowych wnioskodawcy. Uzupełniająco wypada zauważyć, że kwestia autorskich praw majątkowych wnioskodawcy uregulowana została w zupełnie innym kontrakcie, a mianowicie w załączonej do pozwu inicjującego postępowanie przed (...) Sądem Rejonowym w N.umowie z 13 października 1997 r. (k 24 -27 w załączonych aktach sygn. V GCps 6/07), przekazującej uczestnikowi postępowania prawo do wykorzystania projektu szaty graficznej opakowania herbaty (...) na okres 5 lat od dnia jej zawarcia. Ten kontrakt nie zawiera zaś stosownych regulacji dotyczących jurysdykcji krajowej, czy właściwości prawa polskiego.

Brak ważnej umowy stron regulującej wyłączną właściwość sądów polskich i właściwość prawa polskiego nakazuje rozważyć zasadność zarzutu naruszenia art. 53 pkt 2 i 6 umowy międzynarodowej z 16 września 1996 r. w kontekście jej postanowień normujących omawiane kwestie. W tym zakresie rację ma wnioskodawca wskazując na treść art. 37 powołanej umowy, który w przypadku roszczeń pozwu wywodzonych z bezprawnego naruszenia autorskich praw majątkowych wnioskodawcy na terytorium Federacji Rosyjskiej uzasadnia zarówno jurysdykcję sądu rosyjskiego, jak i właściwość prawa rosyjskiego. Analiza uzasadnienia przedmiotowego wyroku sądu rosyjskiego prowadzi przy tym do wniosku, że oparł on swoje rozstrzygnięcie nie tylko na krajowym prawie materialnym, lecz także na umowie międzynarodowej - Konwencji berneńskiej o ochronie utworów literackich i artystycznych z dnia 9 września 1886 r., której stronami są oba zainteresowane państwa. Także z tej przyczyny zarzut naruszenia art. 53 pkt 6 umowy jest całkowicie chybiony.

Niezasadny okazał się także zarzut naruszenia art. 53 pkt 3 umowy polsko - rosyjskiej z 16 września 1996 r. Zgodnie z powołanym postanowieniem, orzeczenia sądów w sprawach cywilnych podlegają uznaniu i wykonaniu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli strona nie została pozbawiona możliwości obrony swych praw, a w razie posiadania ograniczonej zdolności procesowej - należytego przedstawicielstwa, a w szczególności strona, która nie uczestniczyła w postępowaniu, otrzymała wezwanie na rozprawę we właściwym czasie i trybie. Jak trafnie podkreślił Sąd Okręgowy, oceny skuteczności doręczeń należy dokonywać w oparciu o przepisy procesowe mające zastosowanie w sprawie tj. w oparciu o przepisy prawa rosyjskiego. W świetle uzupełniających ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Apelacyjny nie budzi wątpliwości, że uczestnikowi postępowania (jego należycie umocowanemu pełnomocnikowi) doręczono skutecznie odpis pozwu inicjującego postępowanie, a także dokumentu stanowiącego załącznik do pozwu - w obu przypadkach wraz z tłumaczeniem na język polski. Doręczenie to w pełni odpowiada wymogom z art. 9 i 10 umowy z dnia 16 września 1996 r. Ponadto skarżący powołując się na chorobę współnika Spółki sam zrezygnował z przeprowadzenia dowodu z przesłuchania strony w drodze pomocy sądowej, natomiast działający w jego imieniu współnik B. K. zajął obszerne stanowisko w sprawie, ustosunkowując się w formie

pisemnej się do pytań postawionych przez (...)Sąd Rejonowy wN.. Pismo B. K. dotarło do sądu rosyjskiego, o czym świadczy treść zaświadczenia tego sądu z dnia 27 czerwca 2011 r. Z tego samego dokumentu wynika także, że Spółka jawna (...)została prawidłowo powiadomiona o terminach rozprawy za pośrednictwem poczty, w tym o terminie rozprawy poprzedzającej wydanie wyroku z dnia 27 lutego 2008 r., który ponad wszelką wątpliwość przypadał po skutecznym doręczeniu uczestnikowi postępowania odpisu pozwu wraz z załącznikiem i złożeniu pisemnych wyjaśnień przez B. K.. Do zaświadczenia załączony został także odpis wezwania w języku polskim na rozprawę w dniu 27 lutego 2008 r. dla Spółki (...) na prawidłowy adres (k 49). Powyższy dokument (zaświadczenie) potwierdza zatem skuteczność doręczeń według prawa procesowego mającego zastosowanie w sprawie tj. według prawa rosyjskiego. Zaświadczenie (...)Sądu Rejonowego w(...)z dnia 27 czerwca 2011 r. jest dokumentem urzędowym, który w świetle art. 1138 k.p.c. ma moc dowodową na równi z polskimi dokumentami urzędowymi i wobec treści art. 15 umowy z dnia 16 września 1996 r. nie wymaga legalizacji. Jest zatem nie tylko dokumentem, o którym mowa w art. 54 ust. 2 pkt 2 umowy z dnia 16 września 1996 r. , ale dodatkowo rodzi skutki procesowe opisane w art. 252 k.p.c. Tymczasem skarżący kwestionując wskazany dokument i podważając skuteczność doręczeń dokonywanych w toku postępowania przed sądem rosyjskim, ograniczył się wyłącznie do własnych ogólnikowych twierdzeń , które w toku postępowania nie zostały w żaden sposób udowodnione. Dodatkowo wypada zauważyć, że doręczenie wezwania na rozprawę za pośrednictwem poczty jest sposobem w pełni aprobowanym na gruncie polskiego porządku prawnego, także jeśli dotyczy doręczeń zagranicznych (art. 1133 k.p.c.).

W świetle przedstawionych rozważań, niezasadny pozostaje przywołany w zażaleniu zarzut naruszenia art. 54 pkt umowy między Polską a Federacją Rosyjską o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych z dnia 16 września 1996 r. Na koniec wypada wreszcie ponownie zaznaczyć, że w rozpatrywanej sprawie brak jest jakichkolwiek dowodów potwierdzających tezę o braku możliwości podjęcia skutecznej obrony z uwagi na groźby pod adresem współników Spółki (...). Skarżący nie uprawdopodobnił, że takowe groźby miały miejsce, a także ich wpływu na swoje zachowania procesowe, w tym np. na odstąpienie od możliwości skorzystania z profesjonalnego zastępstwa procesowego przed sądem rosyjskim. Okoliczności tych nie wykazuje w dostatecznym stopniu samo zawiadomienie o przestępstwie złożone w 2012 r., a zatem w kilka lat po opisywanych przez skarżącego zdarzeniach.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie jako bezzasadne. O kosztach postępowania zażaleniowego

Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obciążając nimi uczestnika postępowania. Na koszty poniesione przez wnioskodawcę złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 180 zł , ustalonej przy uwzględnieniu stopnia skomplikowania sporu i nakładu pracy pełnomocnika na podstawie § 2 ust. 1 § 5, § 10 ust. 1 pkt 6 i § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).